

FORSVARSMINISTERIET

18. maj 2016

NOTAT 7: MANGLENDE EVALUERINGSFLYVNINGER MED F-35 FLYET

Spørgsmål

Dette notat besvarer følgende spørgsmål:

"Hvorfor har det ikke været muligt at afprøve F-35 i praksis?"

Grundlag

Notatet er baseret på Joint Strike Fighter Program Office' besvarelse af Forsvarsministeriets "Request for Binding Information" (RBI 2014) vedrørende F-35.

Sagsfremstilling

F-35 produceres kun i en én-sædet version, hvor der ikke er plads til en flyveinstruktør. Det vil derfor være tids- og ressourcekrævende at uddanne en dansk pilot i forhold til de få evaluering-flyvninger, som skal gennemføres.

Dertil kommer, at de andre lande, som har købt F-35, først har haft mulighed for at flyve flyet, når leveringen af det første købte fly har fundet sted. Der stilles således ikke fra F-35 partnerskabets side fly til rådighed til denne slags aktiviteter, og derfor har det ikke været muligt for danske piloter at gennemføre evaluering-flyvninger.

Evaluering-flyvninger er i typevalggrundlaget anvendt som et validerende tiltag, der skal undersøge, hvorvidt det primære datagrundlag, som baserer sig på leverandørernes svar på de fremsendte spørgsmål, er retvisende. Øvrige validerende tiltag har inkluderet flyvning i flysimulatorer, brugerinterviews med andre brugere af flyene samt systemtekniske analyser.

For F-35 gælder, at pilotuddannelsen udelukkende består af simulatorflyvninger, før piloten flyver første tur i flyet. Det betyder, at F-35 flyets simulatorer er meget nøjagtige og præcist gengiver flyets flyve- og manøvreegenskaber, som er det primære formål med gennemførelse af evaluering-flyvningerne.

Dertil kommer, at en dansk testpilot er tilknyttet udviklingsprogrammet af F-35 i USA. Piloten flyver på daglig basis ved siden af F-35 flyet i et F-16 fly. Testpilotens erfaringer med F-35 flyets flyve- og manøvreegenskaber har også været anvendt i evalueringen.

Den samlede mængde af validerende tiltag giver på trods af de manglende evaluering-flyvninger derfor ikke anledning til at betvivle validiteten af F-35-programmets fremsendte datagrundlag.